

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobců: **a) R.L., a b) nezl. O. L.**, zast. svou matkou, žalobkyní a), zast. Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem, se sídlem v Plzni, Františkánská 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 60 Az 56/2004 - 45, ze dne 16. 12. 2004,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) včas podanou kasační stížností napadají shora označený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí žalovaného správního orgánu ze dne 18. 2. 2004, č. j. OAM-414/VL-10-04-2004. Tímto rozhodnutím byla žádost stěžovatelů o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Stěžovatelé v kasační stížnosti rovněž požádali o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí, pak stěžovatelé v obecné rovině namítali porušení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a § 12, § 91 zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody,

odkázali na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a ostatní spisový materiál. Požadovali, aby napadané rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný podal na výzvu soudu k žalobě vyjádření, ve kterém odmítl uváděné žalobní body a uvedl, že nešlo o pronásledování vymezeného zákonem o azylu; uváděné problémy v domovské zemi nelze podle žalovaného správního orgánu podřadit pod důvody vymezené zákonem o azylu. Žalobu považoval za zmatečnou a navrhl její zamítnutí.

Výzvou ze dne 22. 3. 2004 vybídl Krajský soud v Ostravě stěžovatelku ke sdělení, zda souhlasí s postupem dle § 51 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Následně, dne 13. 4. 2004, doručila stěžovatelka soudu prostřednictvím zvoleného zástupce, Mgr. Alexandra Vaškeviče, o čemž byla i soudu doložena plná moc, podání nazvané replika, ve kterém doplnila, že v domovské zemi byla pronásledována z důvodu příslušnosti k sociální skupině nečlenů zločineckých struktur, přičemž navrhuje vyslechnutí svědka. Stejně tak požádala, aby bylo ve věci nařízeno jednání a aby byl ustanoven tlumočník. Navrhla rovněž postoupení (přikázání) věci ke Krajskému soudu v Plzni.

Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2004. č. j. Nad 101/2004 – 29, byla žádost o postoupení věci zamítnuta (věc Krajskému soudu v Plzni nebyla přikázána).

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 11. 2004, č. j. 60 Az 56/2004 – 33, byl stěžovatelce ustanoven tlumočník.

Krajský soud v Ostravě nařídil následně ve věci jednání, ke kterému se stěžovatelka, resp. její zástupce, po omluvě, nedostavili, a dospěl obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatelka neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Krajský soud v Ostravě tak dovodil, že v řízení bylo najisto prokázáno, že stěžovatelka neopustila Ukrajinu z důvodu pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo z odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, nebo politického přesvědčení. Žalovaný správní orgán proto podle názoru krajského soudu postupoval správně, pokud žádost o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Přitom měl podle krajského soudu dostatek důkazů k takovému závěru; zopakoval důkazy provedené správním orgánem a došel ke stejnému závěru. Krajský soud v Ostravě přitom nepřisvědčil žádné žalobní námitce a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti uvedenému rozsudku podala stěžovatelka jménem svým a jménem svého nezletilého dítěte, stěžovatele b), kasační stížnost, opírající se o důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. K označenému písm. a) uvedla, že krajský soud a žalovaný správní orgán nesprávným způsobem posoudily právní otázku, a sice, zda lze na souzený případ vztáhnout ustanovení § 12 § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu. Konkrétně namítala, že se v domovské zemi dostala do finančních potíží a byla pronásledována věřitelem; státní orgány jí neposkytly ochranu. Domnívá se, že splňuje podmínky vymezené v § 12 b) zákona o azylu, neboť patří do „sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur“, je pronásledována a domovský stát tuto situaci toleruje. Odkázala rovněž na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka.

K ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatelka uvedla, že žalovaný provedl nedostatečným způsobem dokazování a na základě zjištěného skutkového stavu nebylo možno spravedlivě rozhodnout. V této souvislosti dodala, že žalovaný nerespektoval situaci stěžovatelky, který má omezené možnosti pro obstarání důkazů o perzekuci v zemi původu a krajský soud se tímto nijak nezabýval. Stejně tak krajskému soudu vytýkala, že neprovedl důkaz výsledkem svědka pana S. D.

K označenému písm. d) stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. K tomuto rovněž doplnila, že správní orgán provedl nedostatečným způsobem dokazování, resp. namítla, že rozhodnutí žalovaného neodpovídá dikci § 47 odst. 3 správního řádu a řízení tak trpí neodstranitelnou vadou a je třeba jej zopakovat.

Závěrem poznamenala, že nesouhlasí ani se způsobem, jakým se soud I. stupně vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Uvedla, že soud přehlíží situaci na straně stěžovatelky, která svůj návrat s ohledem na chybějící ochranu ze strany policie nepovažuje za bezpečný; při návratu jí hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení a persekuce, resp. administrativní šikana ze strany ukrajinských úřadů; odkázala rovněž na Zprávu MZV USA o dodržování lidských práv ze dne 14. 3. 2004.

Na základě výše uvedených důvodů stěžovatelka navrhla zrušení shora označeného rozhodnutí krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaný poskytl na výzvu soudu ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém vyslovil souhlas se závěry soudu a odkázal na správní spis, resp. na judikaturu Nejvyššího správního soudu. K přiznání odkladného účinku kasační stížnosti neshledal důvody a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem.

Nejvyšší správní soud dále vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumával napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že stěžovatelé se dovolávají důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle citovaných písm. § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost a d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu *se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

Ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu přitom stanoví, že *žádost o udělení azylu se zamítne jako zjevně nedůvodná, pokud stěžovatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12.*

Z předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 2. 2. 2004 jménem svým a svého nezletilého dítěte návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ze kterého pro soud zejména vyplynulo, že důvodem žádosti o azyl je pronásledování ze strany věřitele, resp. vymahače, který po ní požaduje zaplacení dluhu manžela. Stejně tak z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky ze dne 21. 7. 2004 vyplynulo, že stěžovatelka o azyl žádá z důvodů pronásledování ze strany věřitele svého manžela (vymahače). Se žádostí o pomoc se přitom účinně na orgány v zemi původu neobrátila; žádné problémy přitom se státními orgány v zemi původu neměla a odcestovala z Ukrajiny.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatelky, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud a jejich závěr o tom, že stěžovatelka neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohli být se svým synem vystaveni pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení. Za této situace považuje Nejvyšší správní soud tvrzení stěžovatelky o pronásledování v domovské zemi, o příčinách odcestování z domovské země, resp. i překážce vycestování, za účelová a nepřisvědčil jim. Pronásledování ze strany svého věřitele, navíc za situace, kdy stěžovatelka své problémy v zemi původu účinně neřešila, přičemž ani neměla žádných problémů s domovskými orgány, nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Pro podporu svého tvrzení odkazuje Nejvyšší

správní soud i na svou ustálenou judikaturu, např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2003, č. j. 4 Azs 26/2003, ve kterém bylo uvedeno, že *obava z toho, že věřitelé budou po žadateli o azyl vymáhat své pohledávky, není azylově relevantním důvodem (§ 12 zákona o azylu), ani důvodem pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 tohoto zákona.*

Nejvyšší správní soud rovněž uvádí, že všechny námitky stran skutkového stavu jsou navíc plně konzumovány skutečností, že žádost o udělení azylu byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 1 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud pro podporu svých tvrzení odkazuje i na dosavadní judikaturu, např. na rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 4 Azs 300/2004, ze kterého mj. vyplývá, že *byla-li žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná, nemohou před soudem obstát námitky nesprávného posouzení skutkového stavu věci vztahující se k důvodům udělení azylu.*

Lze tedy shrnout, že i Nejvyšší správní soud se se skutkovým hodnocením a následnými závěry provedenými, jak žalovaným správním orgánem, tak i krajským soudem ztotožňuje a plně na ně odkazuje. Je dále i toho názoru, že za dané situace nebylo již třeba vyslechnout navrhovaného svědka; soudu přísluší rozhodovat, který z navržených důkazů provede a za daného stavu věci je i Nejvyšší správní soud toho názoru, že skutkový stav a povaha důvodů, které vedly stěžovatele k žádosti o azyl zcela vyplývají z podkladů, ze kterých vycházel žalovaný správní orgán, a následně i krajský soud.

Nejvyšší správní soud tak neshledal s odkazem na v kasační stížnosti tvrzené námitky naplnění označeného ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stejně tak Nejvyšší správní soud neshledal nesprávné právní posouzení (§ 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.), ať již ze strany krajského soudu či žalovaného správního orgánu. Žalovaný správní orgán a krajský soud postupovaly správně, pokud na základě výše popsaného skutkového stavu žádost o udělení azylu posoudily jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Přitom neporušily žádného ustanovení zákona. Navíc je třeba k námitce stěžovatelky - krajský soud, resp. žalovaný, nesprávným způsobem posoudil právní otázku, a sice, zda lze na souzený případ vztáhnout ustanovení § 12 § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu – uvést, že v souzené věci byla žádost zamítnuta dle § 16 zákona o azylu a nikoliv dle tvrzených ustanovení, tedy ustanovení § 12, § 13 či § 14 zákona o azylu.

Konečně k námitkám vážícím se ke stížnostnímu důvodu vymezeného pod písm. d) stěžovatelka uvedla, že krajský soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou; správní orgán provedl nedostatečným způsobem dokazováním resp. rozhodnutí žalovaného neodpovídá dikci § 47 odst. 3 správního řádu a řízení tak trpí neodstranitelnou vadou a je třeba jej zopakovat - zaujal Nejvyšší správní soud závěr, že rozhodnutí je zcela v souladu s dikcí ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu, není zatíženou neodstranitelnou vadou, a není jej třeba proto zopakovat; krajský soud tak postupoval i v této otázce správně. K další námitce stěžovatelky - správní orgán provedl nedostatečným způsobem dokazování - odkazuje Nejvyšší správní soud na výklad podaný výše a shrnuje, že ani v těchto námitkách nemohl stěžovatelce přisvědčit.

K poslednímu tvrzení stěžovatelky o překážce vycestování Nejvyšší správní soud uvádí, že rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nelze považovat za rozhodnutí o neudělení azylu ve smyslu § 28 tohoto zákona. Za takové lze považovat pouze rozhodnutí, kterým Ministerstvo vnitra rozhodne o neudělení azylu pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst.

1, 2 a § 14 téhož zákona po věcném posouzení důvodů tvrzených žadatelem o azyl. Rozhodne-li Ministerstvo vnitra o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nečiní již výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona (srov. *rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 - 41*).

Nejvyšší správní soud závěrem rovněž konstatuje, že podstatou a smyslem azylového řízení je udělit azyl toliko pro pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, nebo z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z taxativně vymezených důvodů. Azylové zákonodárství České republiky přitom, a to v kontextu právních úprav azylu v jiných demokratických evropských zemích, vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před výše uvedeným nebezpečím, což však v posuzované věci nenastalo.

S odkazem na výše uvedené tak nemohl Nejvyšší správní soud stěžovatelům přisvědčit v uváděných námitkách. Nejvyšší správní soud přitom plně odkazuje na závěry krajského soudu, a stejně tak i žalovaného správního orgánu, se kterými se plně ztotožňuje.

Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v souzené věci neshledal na základě tvrzených skutečností naplnění žádného z namítaných stížnostních důvodů.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.. Protože stěžovatelé neměli ve věci úspěch, žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. února 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu